

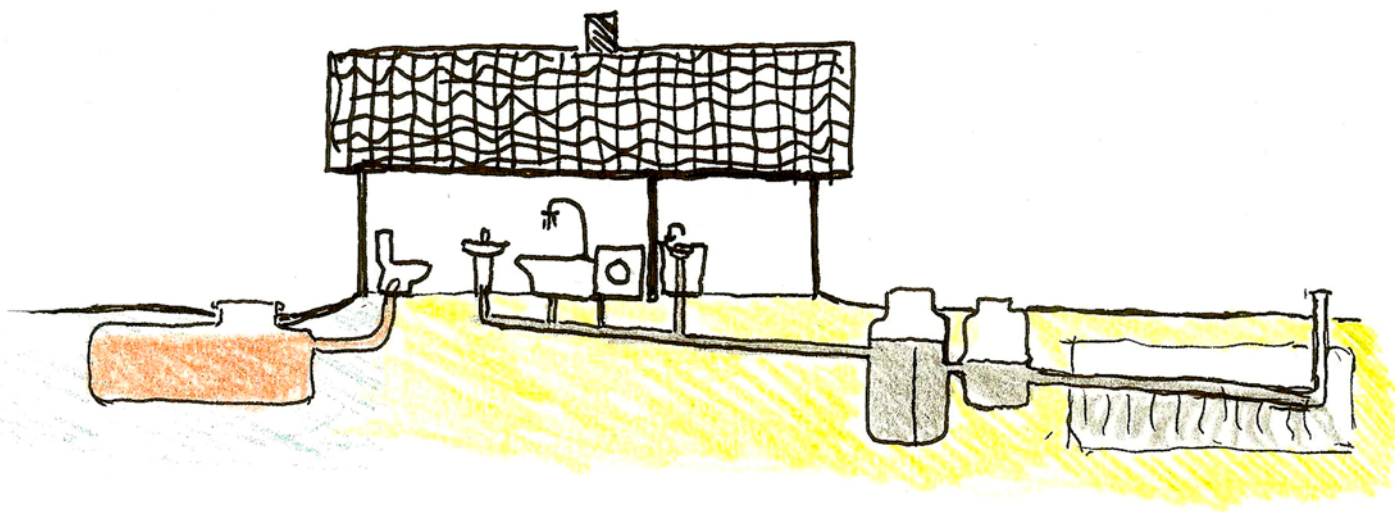
Enskilt avlopp

Information och blanketter till dig som planerar
en ny eller förändrad avloppsanläggning • Januari 2017

Innehåll

Inledning	3
Att börja med	4
Från planering till färdigt avlopp	5
1. Sök rådgivning	5
2. Se till att din ansökan är komplett	5
3. Miljönämnden prövar din ansökan	5
4. Börja bygga	6
5. När avloppsanläggningen är klar	6
6. Miljönämnden kontrollerar	6
Södertälje kommuns kretsloppspolicy	7
Avgifter	8
Mer information	8

Enskilt avlopp – en viktig del i kretsloppet

Bygga om eller bygga nytt? Oavsett om du som fastighetsägare ska förändra din avloppsanläggning, eller om du ska bygga ett nytt hus, gäller det att avloppsanläggningen ska skydda mot smittspridning och övergödning. Enligt miljöbalken skall avloppets näringsämnen om möjligt återföras till odling. Här får du den information och de blanketter du behöver från planering till färdig avloppsanläggning.

DU SOM ÄGER ETT HUS med indraget vatten ska ha en anläggning som kan ta hand om avloppet. En avloppsanläggning ska uppfylla miljöbalkens krav. Om du behöver ändra eller bygga en ny avloppsanläggning för din fastighet, ska du skriftligen söka tillstånd eller anmäla detta hos miljökontoret.

Låt ditt avlopp bidra till hållbar utveckling

Enligt miljöbalken skall avloppsanläggningar utformas så att de ger ett fullgott hälsoskydd samt bidrar till en godushållning med näringsämnen, mark och vatten. En optimal avloppsanläggning

ger ett tillräckligt bra skydd mot smittspridning. Den minimerar risken för övergödning samt möjliggör att de näringsämnen som finns i avloppet kan användas i odling.

För att underlätta omställning till miljövänliga avlopp har Södertälje kommun i samverkan med det lokala jordbruket skapat ett särskilt kretsloppssystem för säker användning av toalettavfall som gödning på åkermark (*läs mer på sid 7*).

Om du väljer en kretsloppsanpassad avloppsanläggning bidrar du till en hållbar utveckling.

Miljönämnden ska godkänna ditt avlopp

När miljökontoret bedömer om en avloppsanläggning ska ges tillstånd vägs alla aspekter samman i en skälighetsbedömning där miljönytta vägs av mot kostnader. Om det är känsliga vattenmiljöer, med hög skyddsnivå, ställs högre krav på rening. I vissa fall kan det vara lämpligt att flera fastigheter gör en gemensam VA-anläggning, en så kallad gemensamhetsanläggning.

→
Så här gör du

Att börja med

Ta reda på och fundera över vilka konsekvenser ditt val av avloppsanläggning får.

Miljöpåverkan

När du utformar avloppsanläggningen för ditt hus så gör du samtidigt en rad vägval, **BLAND ANNAT HUR VÄL DIN ANLÄGGNING KAN BIDRA TILL KRETSLOPP OCH HÅLLBAR UTVECKLING.** Läs mer om Södertälje kommuns kretsloppssystem på *sid 7 i denna broschyr.*

Egen arbetsinsats

Olika anläggningar kräver olika mycket skötsel. Det finns många tekniska lösningar för avloppshantering.

I många av dem måste du regelbundet byta filter, fylla på kemikalier eller ha kontakt med en expert som kontrollerar din anläggning. Du som fastighetsägare har hela ansvaret för avloppsanläggningen på din fastighet. **SÄTT DIG NOGA IN I VILKA PRAKTISKA ÅTGÄRDER SOM DITT BLIVANDE AVLOPP KRÄVER AV DIG.**

Kostnader

Det är inte bara byggkostnaden du ska tänka på. **DEN ÅRLIGA KOSTNADEN FÖR DRIFT OCH UNDERHÅLL ÄR MINST**

LIKA VIKTIG ATT BERÄKNA. De löpande kostnaderna kan variera med tusentals kronor och kostnaderna varierar mellan olika avloppsanläggningar. *Se kostnadsjämförelse i tabellen nedan.*

Alla avloppsanläggningar får med jämna mellanrum tillsyn av miljönämnden. Anläggningar med mer omfattande reningsprocesser får tätare kontroller.

Vad kostar anläggningen?

KRETSLOPPSANPASSADE SYSTEM är ofta mer kostnadseffektiva i ett längre perspektiv eftersom driftskostnaderna är låga. Men de kan vara mer kostsamma att anlägga.

Tabellen nedan visar exempel på en kostnadsjämförelse mellan olika avloppslösningar för enskilda avlopp beräknat på 20 år. Alla lösningar i exemplet är dimen-

sionerade för fem personer. Kostnaden för kommunalt VA avser endast kostnad för framdragnings till tomtgräns. Alla summor är avrundade och ungefärliga.

AVLOPPSLÖSNING →

KOSTNADER ↓

	Vakuumtoalett	Vakuumtoalett + BDT-anläggning	2 vakuumtoalett + BDT-anläggning	Mini-reningsverk	Markbaserad rening med P-fälla, 500 kg	Urinseparerande med svartvattentank	Kommunalt VA
Investeringskostnad	85 000	135 000	200 000	150 000	70 000	100 000	110 000
ROT-avdrag	- 10 000	- 15 000	- 20 000	- 10 000	- 10 000	- 10 000	0
Räntekostnad 3,5 %	6 000	9 000	14 000	11 000	5 000	7 000	9 000
Driftkostnader/år	3 000-4 000	3 000-4 000	3 000-4 000	6 000- 8 000	1 000-5 000	4 000-5 000	5 000
Totalkostnad 20 år	140 000 -160 000	190 000 -205 000	250 000 -270 000	280 000 -310 000	170 000	180 000 -200 000	210 000
Kretsloppsmöjligheter	P: Hög N: Hög K: Hög	P: Hög N: Hög K: Hög	P: Hög N: Hög K: Hög	P: Låg* N: Låg K: Låg	P: Hög N: Låg K: Låg	P: Hög N: Hög K: Hög	P: Låg* N: Låg K: Låg

(Pinner, Björn, Enskilda avlopp i kretslopp – utvärdering av vakuumtoaletter. Funktion och långsiktiga kostnader, Stockholms Universitet 2011.)

*Hårt bundet

BDT: Bad-, disk- och tvättavlopp. **P-FÄLLA:** Fosforfälla. **SVARTVATTEN:** Urin, fekalier och spolvatten. **ROT-AVDRAG:** Skattelättnad för renovering, ombyggnad, tillbyggnad. **P:** Fosfor, **N:** Kväve, **K:** Kalium (näringssämnen i hushållsavloppet och som kan återföras till odling på t.ex. åkermark, d.v.s i kretslopp).

Från planering till färdigt avlopp

SÖK RÅDGVNING

Ta hjälp av en sakkunnig och lär dig så mycket du kan om olika avlopps-lösningar och deras konsekvenser.

1

DIN ANSÖKAN PRÖVAS

Miljönämnden beslutar om tillstånd.

3

AVLOPPSANLÄGGNING KLAR

Skicka in kvalitetsredovisning och foto-dokumentation till miljönämnden. Din anläggning registreras hos Telge Återvinning.

5

2

ANSÖKAN

Fyll i och skicka in ansökan med bilagor.

4

BYGGSTART

Den som utför arbetet ska känna till och följa villkoren i tillståndet. Bygget ska dokumenteras i text och bild.

6

TILLSYN

Din anläggning kommer med jämna mellanrum att kontrolleras av miljönämnden.

1 Sök rådgivning

Det är ofta en stor fråga för en fastighetsägare att åtgärda eller anlägga en avloppsanläggning. Många har tidigare aldrig gjort det, men det är du som fastighetsägare som har ansvaret för avloppsanläggningen. Det är klokt att ta hjälp av sakkunnig entreprenör eller konsult vid planering av hur anläggningen ska byggas eller förändras. Men du bör också själv lära dig om hur avloppsanläggningar fungerar. Det är viktigt att ta hänsyn till dricksvattenbrunnar med mera vid placering av avloppet. Tips på hemsidor med information om enskilda avlopp finns på [sid 8 i denna broschyr](#).

2 Se till att din ansökan är komplett

Var noga när du fyller i blanketten och kontrollera att du har tagit fram de underlag som krävs för att din ansökan ska kunna behandlas. Om det saknas

uppgifter i din ansökan så behöver den kompletteras. Det innebär att det tar längre tid för dig att få din ansökan prövad. En komplett ansökan handläggs normalt inom fyra veckor. Om ansökan behöver kompletteras kan det ta **mer än dubbla** tiden. Om din ansökan är komplett från början blir avgiften för prövningen lägre.

Din ansökan ska bestå av:

- Blankett: **ANSÖKAN/ANMÄLAN**
- Bilaga: **KOSTNADSKALKYL** för kretsloppsavlopp. *Läs mer på [sid 7 i denna broschyr](#).*
- Bilaga: **KARTA** där placeringen av avloppsanläggningens olika delar är skalenligt inritade. *I exemplet på [nästa sida](#) ser du vad som behöver vara med på kartan. Har du ingen tomtkarta kan kommunen ta fram en lämplig karta till dig. Mejla kontaktcenter@sodertalje.se.*
- Bilaga: **SAMRÅDSBLANKETT** som visar att dina grannar och andra

berörda har fått se din avloppsansökan. De ska också haft möjlighet att säga sitt till miljökontoret.

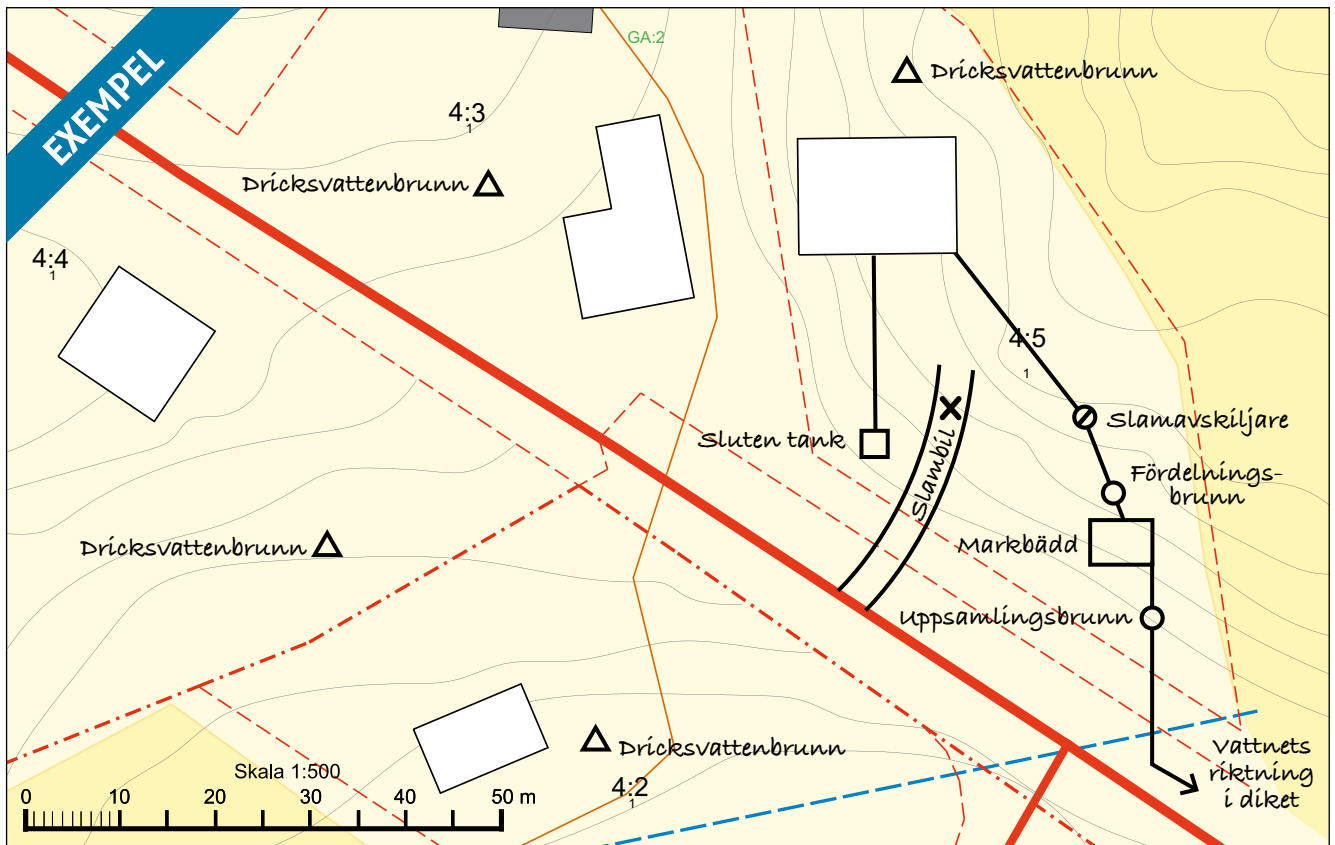
ANSÖKAN MED BILAGOR skickas till:
Södertälje kommun
Miljökontoret
151 89 Södertälje

3 Miljönämnden prövar din ansökan

Miljökontorets handläggare prövar din ansökan. Om avloppsanläggningen bedöms godtagbar på den angivna platsen beviljar miljönämnden avloppstillstånd. Du får då ett skriftligt tillstånd med posten.

Om miljönämnden anser att den avloppsanläggning din ansökan gäller inte är tillräcklig så kan ansökan avslås. Du kan alltid överklaga ett beslut som går dig emot. Då prövas beslutet av högre instanser än miljönämnden.

Fortsätter på nästa sida →

1. Utgå från din egen karta:

Bilden ovan är ett exempel på hur en karta/situationsplan kan se ut. Utgå från en egen karta över just din tomt. Tänk på att kartan ska visa markanvändning (skog, åker m.m.), byggnader, höjdkurvor, vattendrag och sjöar. Kartan ska också tydligt visa skalan, t.ex. 1:500 (1:1000 för dricksvattenbrunnar). Om du behöver en karta över din tomt, mejla kontaktcenter@sodertalje.se.

2. Det här ska du markera ut på kartan:

- AVLOPPSANLÄGGNINGENS OLIKA DELAR**, till exempel: Slamavskiljare, fördelningsbrunn, markbädd, utlopp (t.ex. dike), slutentank för WC, ledningar, uppsamlingsbrunn m.m.
- Egna och närliggande **DRICKSVATTENBRUNNAR** (inom ca 150 m).
- Plats för uppställning av **SLAMBÄDD**.
- VATTNETS RIKTNING I DIKET** vid eventuellt utlopp.

4 Börja bygga

När du har fått ett skriftligt tillstånd för din avloppsanläggning får du börja det praktiska arbetet med att bygga din nya avloppsanläggning eller göra om din nuvarande anläggning. Samtidigt som du får det skriftliga tillståndet för avloppsanläggningen, får du en *blankett för kvalitetsredovisning*. I den blanketten fyller du i detaljerad information om hur avloppsanläggningen byggts upp.

Under arbetets gång ska de olika momenten i byggnationen av avloppsanläggningen fotograferas. Observera att villkoren i tillståndet måste följas. Man får exempelvis **INTE BYTA ELLER ÄNDRA VALET AV AVLOPPSANLÄGGNING ELLER PLACERINGEN AV DEN**. Ändringar

kräver i så fall att du först kontaktar miljökontoret. Om du vill ändra utformning av anläggningen kräver det normalt en ny skriftlig ansökan och prövning.

DET ÄR VIKTIGT ATT DEN DU ANLITAR FÖR ATT GÖRA JOBBET KÄNNER TILL OCH FÖLJER VILLKOREN I DITT AVLOPPSTILLSTÅND.

5 När avloppsanläggningen är klar

Blanketten *Kvalitetsredovisning* och fotografier på anläggningsarbetet ska nu skickas till miljökontoret. Miljökontoret kontrollerar att anläggningen har gjorts enligt tillståndet och ser till att avloppsanläggningen registreras hos Telge Återvinning för regelbunden tömning.

Om slamtömning inte utförs rätt

kan anläggningens reningsfunktion försämras eller förstöras helt. Detta kan innebära stora kostnader för dig som fastighetsägare.

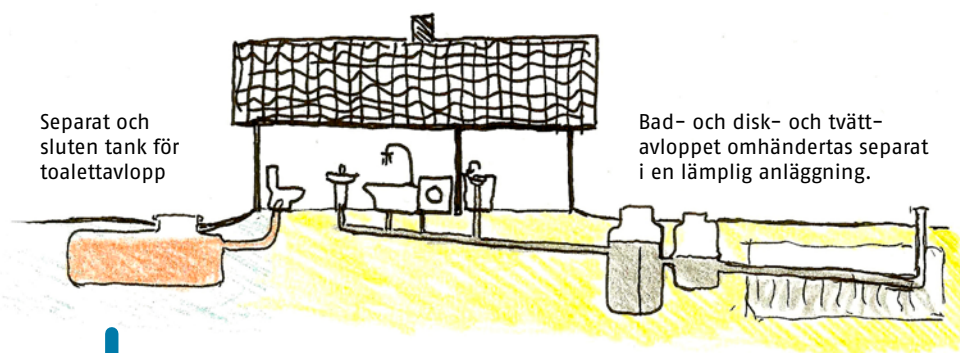
6 Miljönämnden kontrollerar

Miljönämnden har enligt miljöbalken ett så kallat tillsynsansvar för avloppsanläggningar. Vid tillsynen kontrolleras att anläggningen fungerar och sköts enligt tillståndet.

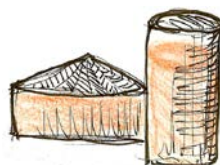
Hur ofta och vilken typ av tillsyn som behövs beror på typen av anläggning. Minireningsverk och större gemensamhetsanläggningar har krav på årlig rapportering till miljökontoret. Att kontrollera sådan inrapportering ingår också i tillsynen.

Södertälje kommuns kretsloppssystem för toalettavfall

Tankbil hämtar och kör toalettavfallet till anläggningen i Hölö.

I Hölö renas avfallet och mellanlagras för traktens lantbrukare.

Lantbrukaren hämtar det behandlade avfallet och gödslar sin mark.

Det finns näring i toalettavfallet

I hushållsavloppet finns näringsämnen som behövs för odling. Så mycket som 90 % av avloppets kväve och fosfor kan återföras till åkermark om toalettavloppet samlas in separat för behandling.

Södertälje kommuns kretsloppssystem för hushållsavlopp bygger på att toalettavloppet källsorteras och samlas upp i en sluten tank. När tanken blivit full töms den av en tankbil som kör avfallet till kommunens anläggning på Nackunga gård utanför Hölö. Där renas

det från smittämnen och när lantbruket i trakten behöver gödsla, hämtas det behandlade toalettavloppet från mellanlagret på gården.

Anpassa din anläggning till kretsloppssystemet

När du ska planera avloppsanläggningen för din fastighet är det miljöbalkens bestämmelser som gäller.

Genom att välja en kretsloppsanpassad avloppsanläggning bidrar du till att göra samhällets avloppssystem och jordbruk mer hållbart. Det är också avsikten i miljöbalken.

När det är mycket vatten i toalettavfallet krävs mer energi för att "rensa" avfallet. En extremt snålspolande toalett spolar i genomsnitt ca 1 liter vatten/spolning. Genom att installera en extremt snålspolande toalett blir kretsloppssystemet så energi- och vattenbesparande som möjligt.

Befintliga hus kan anslutas till kretsloppssystemet

Om din befintliga avloppsanläggning blivit utdömd ska du i första hand utreda möjligheterna att bygga ett kretsloppsanpassat avlopp.

Avgifter

- **PRÖVNINGSavgIFT**
När du ansöker om tillstånd för enskilt avlopp betalar du en handläggningsavgift enligt kommunfullmäktiges taxa för provning och tillsyn enligt miljöbalken. En ansökan som är komplett från början kan innebära lägre prövningsavgift.
- **TILLSYNSavgIFT**
När miljönämnden gör tillsyn på avloppsanläggningar debiteras tillsynsavgift enligt kommunens taxa. Beroende på vilken typ av avloppsanläggning du har så varierar tillsynsbehovet, d.v.s. hur ofta miljönämnden behöver genomföra kontroll av din anläggning.

Årlig tillsynsavgift för minireningsverk

Från och med 2017 utför miljökontoret återkommande tillsyn av minireningsverk. För denna tillsyn tar miljökontoret ut en årlig avgift motsvarande 1 timmes tillsynstid. I avgiften ingår granskning av årliga rapporter och eventuella provtagningsresultat samt platsbesök ungefär vart 3–5 år.

Allmänt om regler för avlopp

- Det krävs alltid tillstånd eller anmälan för en avloppsanläggning.
- Det krävs alltid tillstånd för att installera toalett, även för förbränningstolett, mulltoa eller annan toalett.
- Installation av avloppsanläggning utan tillstånd/anmälan medför sanktionsavgift.
- Egen hantering av avfall från avlopp kräver dispens från miljönämnden.
- Läs mer i kommunens renhållningsordning och lokala hälsoskyddsföreskrifter.

Mer information

- Information om Södertäljes kretsloppssystem för enskilda avlopp: www.sodertalje.se
- Telge Återvinning AB – råd och regler om slamtömning: www.telge.se
- LRF Mälardalen – Deklaration för små avlopp i kretslopp: www.lrf.se/malardalen
- Allmän information om enskilt avlopp: www.avloppsguiden.se

Miljökontoret, vattenskydd

Södertälje kommun
Handläggare nås på tfn: 08-523 067 00
kontaktcenter@sodertalje.se
www.sodertalje.se